

Tema 4 Planificator de threaduri

- Dată publicare: **13.04.2020**
- **Deadline:** 03.05.2020, ora 23:55
- **Deadline hard:** 10.05.2020, ora 23:55

Obiectivele temei

- Aprofundarea următoarelor noțiuni:
 - threaduri POSIX și WINDOWS
 - planificarea proceselor/threadurilor
 - mecanisme de sincronizare între threaduri

Enunț

Să se implementeze un planificator de threaduri care va controla execuția acestora în user-space. Acesta va simula un **scheduler** de procese preemptiv, într-un sistem uniprocessor, care utilizează un algoritm de planificare Round Robin cu priorități.

Implementarea planificatorului de threaduri se va face într-o bibliotecă partajată dinamică, pe care o vor încărca thread-urile ce urmează să fie planificate. Aceasta va trebui să exporte următoarele funcții:

- **INIT** - inițializează structurile interne ale planificatorului.
- **FORK** - pornește un nou thread.
- **EXEC** - simulează execuția unei instrucțiuni.
- **WAIT** - așteaptă un eveniment/operație I/O.
- **SIGNAL** - semnalează threadurile care așteaptă un eveniment/operație I/O.
- **END** - distruge planificatorul și eliberează structurile alocate.

Pe lângă implementarea propriu-zisă a funcțiilor de mai sus, va trebui să asigurați și planificarea/execuția corectă a threadurilor, conform algoritmului Round Robin cu priorități. Fiecare thread trebuie să ruleze în contextul unui thread real din sistem. Fiind un planificator pentru sisteme uniprocessor, un singur thread va putea rula la un moment dat.

Descriere detaliată a funcționării planificatorului

Timp execuție:

Într-un sistem real, pentru controlul execuției, contorizarea timpului de rulare a unui proces se realizează la fiecare întrerupere de ceas.

Pentru facilitarea implementării, modelul temei va simula un sistem real astfel:

1. sistemul simulat va folosi un timp virtual (logic), independent de cel real pentru a contoriza timpul de rulare pe procesor.
2. veți considera că o **instrucțiune** durează o **singură** perioadă de ceas (unitate de timp logic).
3. fiecare din funcțiile prezentate mai sus reprezintă o **singură instrucțiune** ce poate fi executată de un thread la un moment dat.

Evenimente și I/O

Threadurile din sistem se pot bloca în așteptarea unui eveniment sau a unei operații de I/O. Un astfel de eveniment va fi identificat printr-un id (0 - nr_events). Numărul total de evenimente (care pot apărea la un moment dat în sistem) va fi dat ca parametru la inițializarea planificatorului.

Un thread se blochează în urma apelului funcției **wait** (ce primește ca parametru id-ul/indexul evenimentului/dispozitivului) și este eliberat atunci când un alt thread apelează funcția **signal** pe același eveniment/dispozitiv. Signal trezește toate threadurile care așteaptă un anumit eveniment.

Atenție, un thread care a apelat funcția **wait**, indiferent de prioritate, nu poate fi planificat decât după ce este trezit de un alt thread.

Round Robin cu priorități

- fiecare task are asociată o prioritate statică, care este specificată la pornirea threadului.
- întotdeauna va fi planificat threadul cu cea mai mare prioritate.
- la expirarea cuantei de timp, threadul care rulează este preemptat și se alege un nou task.
- prioritatea maximă posibilă este de 5.
- dacă un thread este preemptat și revine în starea READY (ex: cazul în care îi expiră cuanta), iar în sistem nu mai există un alt thread READY de prioritate mai mare sau egală cu a lui, va fi replanificat același thread.
- threadurile cu aceeași prioritate vor fi planificate după modelul Round Robin (ex: puteți folosi cozi de priorități ce vor fi parcurse circular).
- dacă un thread proaspăt creat (sau care doar ce a ieșit din starea de waiting) are prioritate mai mare decât threadul care rulează, cel din urmă va fi preemptat și va rula thread-ul cu prioritatea mai mare.
- la replanificarea unui thread, cuanta acestuia de rulare pe procesor va fi resetată la valoarea maximă.
- **preemptia**: odată ce o funcție/instrucțiune a fost planificată, ea nu poate fi preemptată decât după ce și-a terminat treaba ("do work" în exemplul de mai jos). Pentru a simula preemptia, puteți bloca funcția curentă folosind mecanisme de sincronizare. De exemplu, o instrucțiune se poate abstractiza astfel:

```
instruction()
{
    do work
    check scheduler
    if (preempted)
        block();
    return;
}
```

În momentul în care threadul a fost planificat pe procesor, se va executa secvența de cod de mai sus. Funcția "do work" va fi executată imediat ce threadul este planificat. Este nevoie să verificăm dacă threadul a fost preemptat, iar acest lucru se verifică în funcția "check scheduler". Dacă "check scheduler" va semnaliza că threadul a fost preemptat, atunci acesta se va bloca până când va fi planificat din nou.

Prin urmare, cazurile în care threadul curent este preemptat și un alt thread începe rularea sunt:

- un task cu o prioritate mai mare intră în sistem.
- un task cu o prioritate mai mare este semnalat printr-o operație de tipul **signal**.
- task-ului curent i-a expirat cuanta de timp.
- așteaptă la un eveniment cu ajutorul unei operații de tipul **wait**.
- nu mai are instrucțiuni de executat.

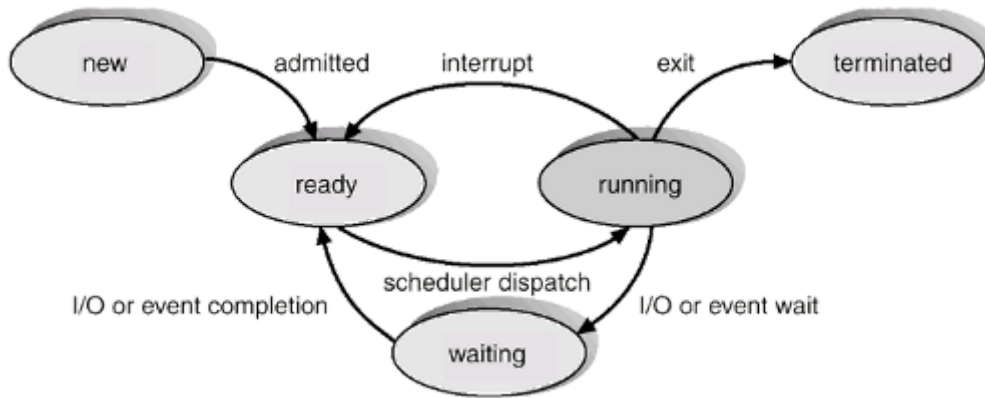
Pentru mai multe detalii despre algoritmi de planificare puteți consulta [cursul 4](#).

Stări threaduri:

Stările prin care poate trece un thread sunt:

- **New** - thread nou creat în urma unui apel de tipul **fork**.
- **Ready** - așteaptă să fie planificat.
- **Running** - planificat - un singur thread poate rula la un moment dat.
- **Waiting** - așteaptă după un eveniment sau o operație I/O. Un thread se va bloca în starea de wait în urma apelului **so_wait(event/io)**.
- **Terminated** - și-a încheiat execuția.

Pentru o mai bună înțelegere a algoritmilor de planificare, se recomandă urmărirea tranzițiilor dintre stări ca în desenul de mai jos.

Detalii implementare instrucțiuni

Funcțiile care trebuie exportate de planificator, alături de parametrii fiecăruia, sunt detaliate mai jos:

- **int so_init(cuantă, io)** - inițializează planificatorul. Primește ca argumente cuanta de timp după care un proces trebuie preemptat și numărul de evenimente (dispozitive I/O) suportate. Întoarce 0 dacă planificatorul a fost inițializat cu succes, sau negativ în caz de eroare. Numărul maxim de dispozitive I/O suportate este 256 iar indexarea acestora începe de la 0.
- **void so_end()** - eliberează resursele planificatorului și așteaptă terminarea tuturor threadurilor înainte de părăsirea sistemului.
- **void so_exec()** - simulează execuția unei instrucțiuni generice. Practic, doar consumă timp pe procesor.
- **int so_wait(event/io)** - threadul curent se blochează în așteptarea unui eveniment sau a unei operații de I/O. Întoarce 0 dacă evenimentul există (id-ul acestuia este valid) sau negativ în caz de eroare.
- **int so_signal(event/io)** - trezește unul sau mai multe threaduri care așteaptă un anumit eveniment. Întoarce numărul total de threaduri deblocate, sau negativ în caz de eroare (evenimentul nu este valid).
- **tid_t so_fork(handler, prioritate)** - pornește și introduce în planificator un nou thread. Primește ca parametru o rutină pe care threadul o va executa după ce va fi planificat și prioritatea cu care acesta va rula și întoarce un id unic corespunzător threadului. Handlerul executat de thread va primi ca parametru prioritatea acestuia.

În mod normal, `so_fork` va fi apelată din contextul unui alt thread din sistem. Se garantează faptul că va exista întotdeauna cel puțin un thread ce poate fi planificat, pe întreg parcursul rulării planificatorului. Excepție face cazul primului `so_fork` ce va crea primul thread din sistem și va fi apelat din contextul testelor, neavând ca părinte un thread din sistemul simulat.

Un exemplu de model de implementare a funcției `fork`, ar putea fi folosirea unei funcții suplimentare (ex `start_thread`) care să determine contextul în care se va executa noul thread (handlerul primit ca parametru) ca în descrierea de mai jos:

```

so_fork(handler, prio)
-> initializare thread struct
-> creare thread nou ce va executa functia start_thread
-> așteaptă ca threadul să intre în starea READY/RUN
-> returnează id-ul noului thread

start_thread(params)
-> așteaptă să fie planificat
-> call handler(prio)
-> iesire thread
  
```

Atenție: Funcția se va întoarce abia după ce noul thread creat fie a fost planificat fie a intrat în starea READY.

Exemplu execuție

= Thread 0 =	= Thread 1 =	= Thread 2 =	= Thread 3 =
exec	exec	exec	exec
fork(thr2, 2)	signal(3)	wait(3)	exec
fork(thr1, 1)	fork(thr3, 1)	exec	
exec	exec		
	exec		
	exec		

În exemplul de mai sus, threadul 0 are prioritatea 0. Acesta pornește threadurile 1 și 2 cu prioritățile asociate. Threadul 2 se blochează așteptând evenimentul cu id-ul 3, eveniment ce va fi semnalat de threadul 1. Cuața de rulare pe procesor este 3. În final, instrucțiunile se vor executa în următoarea ordine:

```

T0 exec
T0 forks T2, prio 2
--> T2 preempts T0 (prio(T2) > prio(T0))
T2 exec
T2 waits for event 3
--> T2 blocks and is preempted
T0 forks T1, prio 1
--> T1 preempts T0
T1 exec
T1 signals event 3
--> T2 is woken up and preempts T1
T2 exec
--> T2 finished
T1 forks T3, prio 1
T1 exec
T1 exec
--> T1 is preempted, its CPU quantum expired
T3 exec
T3 exec
--> T3 finished
T1 exec
--> T1 finished
T0 exec
--> T0 finished

```

Precizări Linux

Identificatorul întors de funcția `so_fork` trebuie să fie structura `pthread_t` populată de funcția POSIX `pthread_create()`.

Tema se va rezolva folosind doar funcții POSIX. Se pot folosi de asemenea și funcțiile de formatare `printf`, `scanf`, funcțiile de alocare de memorie `malloc`, `free`, și funcțiile de manipulare a șirurilor de caractere (`strcat`, `strdup`, etc.)

Tema se va rezolva folosind fire de execuție POSIX și exclusiv mecanisme de sincronizare a firelor de execuție POSIX (mutex, variabile de condiție, semafoare și oricare altele suportate de API-ul POSIX).

Precizări Windows

Pe lângă mecanismele de sincronizare învățate la laborator, aveți voie să folosiți și variabile de condiție [[http://msdn.microsoft.com/en-us/library/windows/desktop/ms682052\(v=vs.85\).aspx](http://msdn.microsoft.com/en-us/library/windows/desktop/ms682052(v=vs.85).aspx)].

Identificatorul întors de funcția `so_fork` trebuie să fie cel întors de funcția `GetCurrentThreadId()` apelată în contextul threadului nou creat.

Tema se va rezolva folosind doar funcții Win32. Se pot folosi de asemenea și funcțiile de formatare `printf`, `scanf`, funcțiile de alocare de memorie `malloc`, `free` și funcțiile de manipulare a șirurilor de caractere (`strcat`, `strcmp`, etc.)

Utile

- Header [http://elf.cs.pub.ro/so/res/teme/tema4-util/so_scheduler.h] - conține semnăturile funcțiilor exportate.

Testare

- Corectarea temelor se va realiza automat cu ajutorul unor suite de teste publice: <https://github.com/systems-cs-pub-ro/so-assignments/tree/master/4-scheduler> [<https://github.com/systems-cs-pub-ro/so-assignments/tree/master/4-scheduler>]
- Pentru evaluare și corectare tema va fi uploadată folosind interfața vmchecker [<https://elf.cs.pub.ro/vmchecker/ui>].
- În urma compilării temei trebuie să rezulte o bibliotecă shared-object (Linux) denumită `libscheduler.so` sau o bibliotecă dinamică (Windows) denumită `libscheduler.dll`.
 - În urma rulării testelor, se va acorda, în mod automat, un punctaj total. Punctajul total maxim este de 90 de puncte, pentru o temă care trece toate testele. La acest punctaj se adaugă 10 puncte care reprezintă aprecierea temei de către asistentul care o corectează.
 - Cele 100 de puncte corespund la 10 puncte din cadrul notei finale.
- Pot exista penalizări în caz de întârzieri sau pentru neajunsuri de implementare sau de stil. Ca excepție, pot apărea depuneri mai mari de 1 pct, în cazul în care tema trece teste prin "hackuri" în implementare (ex: sincronizări cu sleep, threadurile nu rulează peste threaduri reale din sistem, etc).
- **Testul 0** din cadrul checker-ului temei verifică automat coding style-ul surselor voastre. Ca referință este folosit stilul de coding din kernelul Linux [<https://www.kernel.org/doc/Documentation/process/coding-style.rst>]. Acest test valorează 5 puncte din totalul de 100. Pentru mai multe informații despre un cod de calitate citiți pagina de recomandări [http://ocw.cs.pub.ro/courses/so/laboratoare/resurse/c_tips].

Înainte de a uploada [<https://vmchecker.cs.pub.ro>] tema, asigurați-vă că implementarea voastră trece testele pe mașinile virtuale [<http://ocw.cs.pub.ro/courses/so/info/mv>]. Dacă apar probleme în rezultatele testelor, acestea se vor reproduce și pe vmchecker [<https://vmchecker.cs.pub.ro>]. Nu folosiți vmchecker pentru testare continuă!

Notare

Nota maximă este de 100p.

Depuneri suplimentare:

- -0.5: alocare statică a unui vector de thread-uri
- -0.6: erori de sincronizare (deadlock, race condition, etc.)
- -2: sincronizare prin sleep-uri
- -2: sincronizare prin busy-waiting
- -1: nu sunt definite structuri pentru thread-uri, planificator, cozi de priorități; lipsa abstractizării și a încapsulării datelor
- nerespectarea regulilor de aici
- alte depuneri pentru implementări greșite, ce nu respectă cerința generală a temei

Concurs Bitdefender

Pentru participarea la concursul organizat de către Bitdefender, tema trebuie să fie implementată pe **ambele** platforme (Linux și Windows) și să ia **punctaj maxim** pe VMChecker (95 puncte) pentru fiecare platformă în parte, iar deadline-ul de trimitere este deadline-ul soft al temei (**03.05.2020, ora 23:55**).

Pentru a desemna câștigătorii, vom ține cont de modul de implementare al temei, analizând codul sursă. O listă cu **posibile** criterii de departajare:

- modularitatea codului (o singură arhivă, alegerea platformei la compilare - ex. folosirea directivelor de preprocesare `#ifdef __WIN32`)
- fișier de configurare/parametrizare a planificatorului (într-un format agreat de voi: raw, JSON, XML etc.)

- posibilitatea de activare a unei componente de history și/sau logging (un fișier în care se vor păstra informații despre thread-urile care au fost create/și-au încheiat rularea, despre posibilele erori etc.; fișierul de logging/history să aibă un număr maxim de intrări - vezi comportament bash history)
- termenul de submisie (temele submise cât mai rapid)
- implementare eficientă din punctul de vedere al timpului
- posibilitatea configurării altor algoritmi de planificare, alții decât round-robin.

Atenție! Implicit, trebuie să ruleze algoritmul round-robin, iar arhiva urcată pe VMChecker trebuie să ruleze algoritmul de planificare corespunzător cerințelor temei (round-robin). Alți algoritmi de planificare nu vor trece testele de pe VMChecker, trebuie să vă faceți o suită de câteva teste pentru a verifica funcționalitatea algoritmilor de planificare.

Lista de criterii de departajare este **orientativă**, nu este obligatoriu să implementați toate criteriile. De asemenea, puteți veni voi cu propuneri și feature-uri noi pentru a îmbunătăți tema. Pentru fiecare feature implementat în afara cerințelor temei, trebuie să scrieți în fișierul **README** aferent temei numele feature-ului și descrierea implementării, precum și cum poate fi testat.

Atenție! Criteriile propuse NU au teste speciale în suita de teste pusă la dispoziție. Trebuie să vă creați voi propriile teste pentru a verifica funcționalitatea.

Materiale ajutătoare

Cursuri:

- [Curs 4](#) - Planificarea execuției
- [Curs 8](#) - Fire de execuție
- [Curs 9](#) - Sincronizare

Laboratoare:

- [Laborator 8](#)
- [Laborator 9](#)

FAQ

- **Q:** Tema se poate face în C++?
 - **A:** Nu.
- **Q:** Este permisă modificarea header-ului?
 - **A:** Nu.

Suport, întrebări și clarificări

Pentru întrebări sau nelămuriri legate de temă folosiți [lista de discuții](#) sau pe forumul dedicat temei [<https://acs.curs.pub.ro/2019/mod/forum/view.php?id=17770>]. Pe forum am creat 2 topicuri: 1 dedicat enunțului și 1 dedicat strict infrastructurii unde vreau să centralizăm neclaritățile legate de aceste 2 subiecte necesare realizării temei. Pentru orice altă problemă puteți deschide thread nou sau puteți pune întrebarea pe mailing list!

so/teme/tema-4.txt · Last modified: 2020/04/17 13:10 by mbarbulescu